

ESSENCE i ett livsperspektiv

- **Christopher Gillberg, MD, PhD**
- **Gillberg Neuropsychiatry Centre (Gillbergcentrum)** vid Sahlgremska Akademin, Göteborgs Universitet, DSBUS, och Kochis Universitet och Prefektur– se www.gnc.gu.se
- University of Glasgow och University of Edinburgh, och Yorkhill Hospital (Skottland)
- Institute of Child Health, University College London, och Young Epilepsy (England)
- UniFOB, Bergen (Norge)
- Diferenças, Lisboa (Portugal)
- Genetic Biobank, Torshavn (Färöarna Danmark)
- Institut Pasteur, Paris (Frankrike)

Göteborg, mars 2015

ESSENCE (utvecklingspsykiatriska syndrom)

- **ESSENCE - Early Symptomatic Syndromes Eliciting Neurodevelopmental Clinical Examinations**
- Predicerar *misslyckande i skolan*, anpassningsproblem, mobbning och social exklusion, *drogbruk*, psykiatrisk sjuklighet, *empatiproblem*, och antisocial livsstil och *kriminalitet* senare i livet
 - ADHD med eller utan ODD/CD (Oppositional Defiant Disorder/Conduct Disorder) 5-7%
 - SLI (Specific Language Impairment ofta förbud till dyslexi) 5%
 - DCD (Developmental Coordination Disorder) 5%
 - IDD (Intellectual Disability/Intellectual Developmental Disorder) 2%
 - **ASD (Autism Spectrum Disorder/Autism) 1.2%**
 - TD/TS/OCD (Tic disorders/Tourettes syndrom/OCD) 1%
 - RAD (Reactive Attachment Disorder/Disinhibited Social Engagement Disorder) 0.5-1.5%
 - (BPS (Behavioural Phenotype Syndromes, inklusive FAS och VAS) 1%)
 - (EP/NEUROMUSKULÄRA SJUKDOMAR (Epilepsisyndrom och andra neurologiska sjukdomar (HC, CP, Duchenne, dystrophia myotonica): Landau-Kleffner, CSWS, FS+, FS? 0.6%)
 - (PANS (Pediatric Acute-onset Neuropsychiatric Syndrome)? 0.1%)

Vilka är symptomen på ESSENCE?

- **Symptom på avvikande utveckling som varar många månader eller har akut debut och som leder till oro och specialistkonsultation**

- Utveckling mera generellt
- Motorik
- Perception/Sensorik
- Kommunikation/Språk
- Aktivitet/Impulsivitet
- Uppmärksamhet/Koncentration
- Social interaktion/Reciprocitet
- Beteende
- Humörsvängningar
- Sömn
- Mat
- “Konstigheter”

- Gillberg 2010, Gillberg 2013

Vilka är symptomen på ESSENCE?

- **Symptom på avvikande utveckling som varar många månader eller har akut debut och som leder till oro och specialistkonsultation**
 - Utveckling mera generellt (försenad eller mycket ojämn)
 - Motorik (försenad, stjärthasning, tågång, hypotonus, fin- eller grovmotoriska avvikelser)
 - Perception/Sensorik (nedsatt/ökad ljud-, ljus, berörings-, smärt-, värme-, köld-, luktkänslighet)
 - Kommunikation/Språk (inget eller avvikande joller, språkförsening, ekotal)
 - Aktivitet/Impulsivitet (hyper/hypo)
 - Uppmärksamhet/Koncentration (svårigheter, “lyssnar inte”)
 - Social interaktion/Reciprocitet (ointresserad, överfokuserad, inga vänner)
 - Beteende (insistence on sameness, utbrott, stereotypier)
 - Humörsvängningar (intensiva, dagar, veckor)
 - Sömn (litet sömnbehov, pavor extrem)
 - Mat (pica, ARFID)
 - “Konstigheter”

- Gillberg 2010, Gillberg 2013

Hur vanligt är ESSENCE?

- **Minst 10% av alla skolbarn och 75% av dessa har stora problem också i vuxen ålder**
- **Autism 1%**
- **ADHD 5%**
- **Tourette 1%**
- **IDD 2%**
- **RAD 1%**
- **Överlappning och komorbiditet är regel**
- **Flertalet hade symptom före 5 års ålder**
- **Flickor missas och igenkänns sällan överhuvudtaget**
- **Hälften av all vuxenpsykiatri**

Gillberg 1983, Nylander et al 2009, Gillberg 2010, Kopp et al 2010, Gillberg 2013

Från spädbarn till vuxen ålder

- **Fetma vid ADHD**
- **Missbruk vid ADHD**
- **Drogrelaterad och impulsiv kriminalitet vid ADHD**
- **Ångest vid ADHD**
- **Olyckor vid ADHD**
- **Smärttillstånd vid ADHD**
- **Stress och hikkikomori vid autism**
- **Risk för psykos/schizofreni om ej tidig upptäckt och stöd**
- **Depression vid Aspergers syndrom**
- **OCD och ADHD vid Tourettes syndrom**

Från spädbarn till vuxen ålder

- **Ökad mortalitet vid ESSENCE**
- **Många över 65 års ålder har ESSENCE**
- **“Feldiagnoser” hos äldre: ångest, depression, MCI**
- **Uppenbarligen ett folkhälsoproblem om vart tionde barn och var tolfte vuxen eller mera har ESSENCE**
- **Mycket stor andel av samtliga vuxenpsykiatrins patienter har ESSENCE**
- **Mycket stor andel av samtliga allmänläkarbesök görs av personer med ESSENCE**
- **Habiliterings- och rehabiliteringsmedicin konsulteras i mycket hög utsträckning**
- **För flera av undergrupperna (särskilt ADHD) finns utmärkt och effektiv behandling; stressreduktion efter tidig diagnos kan kanske förhindra psykos**
- **Hur kan vi då stå bredvid och låta utslagningen fortsätta?**

Skolmisslyckande

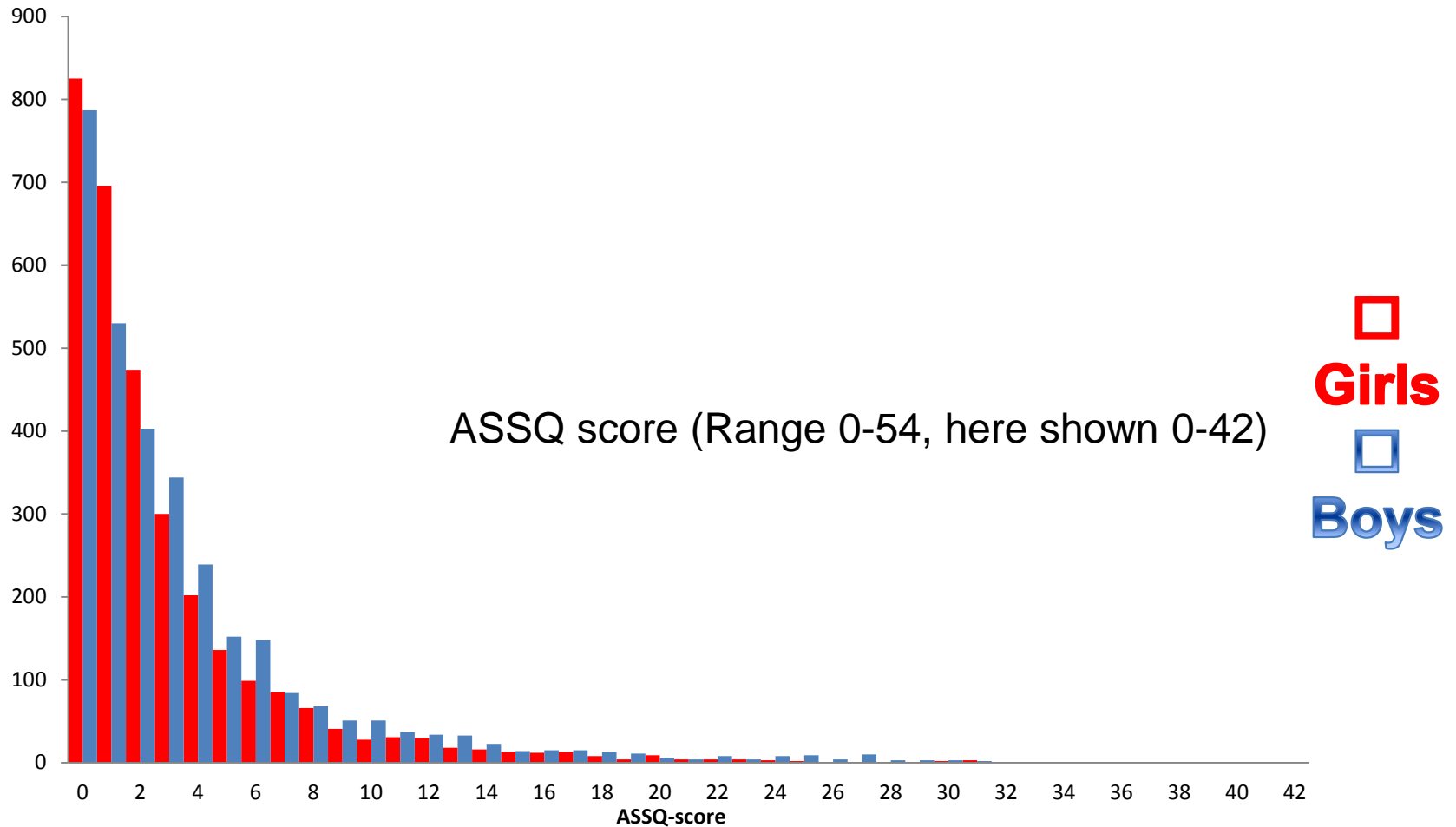
- Regel vid ADHD
- Ofta vid autism
- Inte sällan vid dyslexi
- 10-15% av hela Sveriges befolkning dömd att misslyckas i skolan pga ESSENCE (kunskapsmål omöjliga att nå för majoriteten med ESSENCE och för flertalet med BIF)

Autism

- **L v Beethoven**
- **A Bruckner**
- **B Bartok**
- **E Satie**
- **HC Andersen**
- **S Kierkegaard**
- **A Conan Doyle**
- **I Kant**
- **L Wittgenstein**
- **A Einstein**
- **A Robbe-Grillet**
- **W Kandinskij**
- **G Morandi**
- **P Klee**
- **E Hopper**
- **G Garbo**
- **D Springfield**
- **S Kubrick**
- **“ALL THE LONELY PEOPLE – WHERE DO THEY ALL COME FROM”**
– Gillberg 1992, Baron-Cohen 2003, Fitzgerald 2005, Wing 2011

PARENT REPORTS ON AUTISM SYMPTOMS (ASSQ) N= 6200+ CHILDREN AGED 7-9 YEARS DATA FROM BCS

ESSENCE konklusioner

- ***ESSENCE är inte en diagnos!!!***
- ADHD, autism, Tourettes syndrom, IDD, DCD etc. överlappar med varandra genom hela livet
- Alla barn med allvarliga ESSENCE-symptom måste följas upp
- ***Detaljerad diagnos är nödvändig i samtliga fall***
- ESSENCE går inte över, barn blir vuxna med ESSENCE PLUS psykiatrisk och medicinsk “tilläggsproblematik” (ångest, depression, missbruk, kriminalitet, psykos/schizofreni, olyckor, fetma, smärttillstånd, “MCI”)
- ESSENCE-centra
- Både inom barn- och vuxenpsykiatri
- Skola och universitet
- Allmänmedicin, rehabilitering, företagshälsovård, FK, socialförvaltningar
- Rättspsykiatri måste väga in ESSENCE

5TH BIRGIT OLSSON LECTURE

18 NOVEMBER 2015

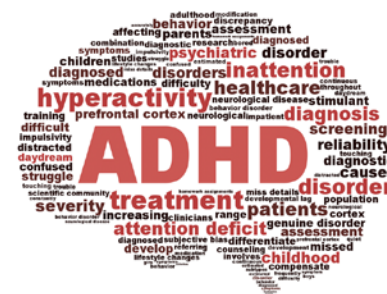
Title: "Current Concepts in the Neurobiology of ADHD Across the Lifecycle".

by

Professor Joseph Biederman

To register for a seat contact anna.spyrou@gnc.gu.se

More information can be found by visiting www.gnc.gu.se

Gillberg Neuropsychiatry Centre
Sahlgrenska Academy

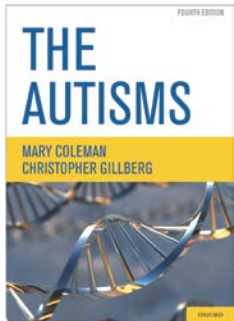

Gillbergcentrum
Sahlgrenska Akademin

FIRST MARY COLEMAN LECTURE

25TH SEPTEMBER 2015

Title: "The Autisms and What They Teach Us About the Social Brain"
by
Mary Coleman

To register for a seat contact anna.spyrou@gnc.gu.se

More information can be found by visiting www.gnc.gu.se

